

A magáncsődelfjárással kapcsolatos adózási tudnivalók

A magáncsődelfjárás¹ lényege, hogy az adósnak, aki vagy belföldi illetőségű magánszemély, vagy egyéni vállalkozó, vagy őstermelő, **jogi keretet biztosít** tartozásai rendezésére, **a hitelezőivel történő megállapodásra.**

A magáncsődellel kapcsolatban **részletes általános tájékoztatás található** a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központjának (www.mnb.hu/fogyasztovedelem) honlapján. A tájékoztató anyagok a „Döntennem kell/Hitel, lízing/Adósságrendezés” menüpont alatt vagy a következő linken érhetők el:

<https://www.mnb.hu/letoltes/1-termeszetes-szemelyek-adossagrendezese-tajekoztato-2015-08-13.pdf>

1. Az adóhatóság a magáncsődelfjárásban

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) a magáncsődelfjárásban csak hitelezőként vesz részt. Jogai megegyeznek a többi hitelező jogaival. Az eljárás felügyeletében, irányításában nincs szerepe, így hatósági szerepköre sincs. Az eljárás lebonyolítása a főhitelező, vagyis a hitelező pénzintézet, a családi vagyongfelügyelő, illetve az illetékes bíróság feladata.

2. A magáncsődelfjárás megindításával kapcsolatos adózási tudnivalók

A magáncsődelfjárás csak **akkor indítható meg, ha** az eljárást kérelmező **adósnak vagy adóstársnak nincs** adó- vagy más köztartozása, bírságtartozása (a továbbiakban: tartozás).

Az eljárásban résztvevő adós, vagy adóstárs az úgynevezett **együttes adó-, jövedelem- és illetőségigazolással** tudja igazolni, hogy nincs tartozása. Ezt a dokumentumot csatolni kell a magáncsődelfjárást kezdeményező kérelemhez.

Az igazolás bármelyik NAV ügyfélszolgálaton igényelhető, a kiadásával kapcsolatos részletes tudnivalókat a NAV honlapján a következő linken elérhető, az „Adóhatósági igazolások” című, 22. számú információs füzet tartalmazza: http://nav.gov.hu//data/cms356992/22_igazolas.pdf

¹ A 2015. szeptember 1-jével hatályba lépett a devizahiteles adósok megsegítését célzó, a természetes személyek adósságrendezéséről (továbbiakban: magáncsődelfjárás) szóló 2015. évi CV. törvény (a továbbiakban: Magáncsöd tv.).

Ha az **adósnak, adóstársnak tartozása van**, akkor nem indíthat magáncsődeljárást, kivéve, ha a tartozás kiegyenlítésére **fizetési könnyítésben** részesül.

A **fizetési könnyítés** részletfizetést vagy fizetési halasztást jelent. Azért, hogy a magáncsődeljárást elindíthassa, az adós, adóstárs fizetési könnyítés **iránti kérelmet terjeszthet elő**.

A kérelem benyújtásakor a magáncsődeljárást megindításának szándékát igazolni kell:

- a hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés **felmondásáról szóló értesítés, illetve**
- az adós tartozásáért helytállni köteles adóstárs esetében **a fizetési felszólítás,**
- ha pedig a pénzügyi intézmény, vagy a felügyeleti és fogyasztóvédelmi jogkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank polgári peres eljárást indított, az eljárásban hozott jogerős **bírósági határozat csatolásával.**

A magáncsődeljárást elindítása miatt a NAV **legfeljebb egy éves futamidejű részletfizetést engedélyezhet**. A törlesztőrészek **havi összege nem haladhatja meg a 200 000 forintot**, így legfeljebb 2 400 000 forint összegű tartozásra engedélyezhető részletfizetési kedvezmény.

Ha az adós, adóstárs **fizetési halasztást kér**, a kedvezmény **futamideje szintén legfeljebb 12 hónap lehet**, de ilyenkor nem érvényesül a tartozás maximális összegére vonatkozó korlátozás. Azonban ekkor is figyelembe kell venni, hogy a Magáncsöd tv. értelmében magáncsődeljárást – az adós, adóstárs tartozásait együtt számítva – nem lehet 60 millió forintot meghaladó összegre kezdeményezni. Tehát az ezt meghaladó tartozásra semmiképpen nem adható fizetési halasztás.

A fizetési könnyítés iránti kérelem előterjesztésekor igazolni kell azt is, hogy az adós és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók rendszeres jövedelemmel rendelkeznek.

A magáncsődeljárást kezdeményező kérelemhez csatolni kell a fizetési könnyítést (részletfizetést vagy halasztást) engedélyező jogerős adóhatósági határozatot.

3. Kötelezettségek a magáncsődeljárást alatt

Az adózónak nincs speciális adókötelezettsége a magáncsődeljárást megindításakor és az eljárás alatt. Bevallásait ugyanúgy kell benyújtania, mint az eljárást megelőzően.

Az adósságrendezési eljárás első szakaszában a hitelezőkkel **megállapodás köthető bírósági eljáráson kívül, vagy bírósági adósságrendezési eljárással is**. Ez utóbbi az adós és a hitelezők közötti egyezségkötésre irányul, de már a családi vagyonfelügyelő szakmai segítsége mellett.

A bíróságon kívüli adósságrendezési eljárásban így kell teljesíteni a tartozást:

- Az adósnak, adóstársnak a magáncsőd eljárás kezdeményezésétől **a megállapodás megkötéséig** folyamatosan teljesítenie kell az időközben újonnan keletkező tartozásokat.
- Teljesítenie kell **a megállapodásban szereplő** – hitelezői igényként bejelentett tartozásokat – a megállapodásban foglaltak szerint.
- Folyamatosan fizetnie kell **a megállapodás megkötése után keletkező** tartozásokat is.
- Ha az adósnak, adóstársnak **fizetési könnyítést** kellett kérnie, az azzal érintett tartozásokat a fizetési könnyítést engedélyező határozatban foglaltak szerint köteles teljesíteni.
- Ha az adós, adóstárs a **fizetési kötelezettségeinek nem tesz eleget**, vagy ha a fizetési könnyítést engedélyező határozatban foglaltakat nem teljesíti, az adóhatóság ezt közli a Családi Csődvédelmi Szolgálattal. A Szolgálat ennek következményeként megállapítja a bíróságon kívüli adósságrendezési eljárás sikertelenségét.

Bírósági adósságrendezési eljárásban így kell teljesíteni a tartozást:

- A bírósági adósságrendezési eljárás kezdeményezésekor **illetéket kell fizetni**. Ennek mértéke 30 000 forint, ez magában foglalja az egyezségkötési eljárás és a mentesítési eljárás illetékét is.
- A bírósági adósságrendezési eljárás elrendelésétől **az egyezség megkötéséig** az adósnak, adóstársnak folyamatosan teljesítenie kell az időközben keletkező adófizetési kötelezettségeit.
- Az egyezségben szereplő **hitelezői igényként bejelentett tartozásokat** az egyezségben foglaltak szerint kell teljesítenie.
- Az **egyezség megkötése után keletkező tartozásokat** szintén folyamatosan fizetnie kell.
- Ha az egyezség végrehajtásának ideje alatt az adósnak, az adóstársnak összesen 300 000 forintot meghaladó **tartozása keletkezik**², és a késedelem mértéke a 90 napot meghaladja, akkor a NAV hitelezőként kezdeményezi a bírósági adósságrendezési eljárás megszüntetését.

Az ilyen megszüntetés elkerülhető, ha a tartozás összegére az adós, adóstárs kérelmére a NAV részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyez.

² Késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számított összeg.

Ezért, ha az adós, adóstárs erre az összegre fizetési kedvezmény iránti kérelmet terjeszt elő, azt úgy kell megtennie, hogy az a 90 napos késedelmi idő alatt elbírálható legyen.

A kérelem elbírálása során a NAV vizsgálja az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók havi jövedelmének és kiadásainak összegét, vagyoni helyzetét is.

- Ha az adós, adóstárs az egyezség megkötése után keletkező folyó fizetési kötelezettségeinek nem tesz eleget, vagy ha a fizetési könnyítést engedélyező határozatban, vagy az egyezségben foglaltakat nem teljesíti, a NAV hitelezőként kezdeményezi az **adósságtörlesztési eljárás** megindítását a Családi Csődvédelmi Szolgálatnál.

Ha a **bírósági adósságrendezési eljárásban** nem születik egyezség, vagy ha az adós nem teljesít, **bírósági adósságtörlesztési eljárás** indul.

Bírósági adósságtörlesztési eljárásban így kell teljesíteni a tartozást:

- Az **adósságtörlesztési eljárás elrendelésétől az adósságtörlesztés jóváhagyásáig** az adósnak, adóstársnak az időközben keletkező tartozásokat folyamatosan teljesítenie kell.
- A jogerős végzéssel jóváhagyott adósságtörlesztési tervben szereplő, **hitelezői igényként bejelentett tartozásokat** a végzésben foglaltak szerint teljesíteni kell.
- Az **adósságtörlesztési terv jogerős jóváhagyása után keletkező tartozásokat**, kötelezettségeket szintén folyamatosan teljesíteni kell.
- Ha az adósságtörlesztés ideje alatt az adós, vagy az adóstárs tartozásainak összege a késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számított 300 000 forintot meghaladja, és a törlesztés késedelme több, mint 90 nap, akkor a NAV hitelezőként kezdeményezi az adósságtörlesztési eljárás megszüntetését.

Az ilyen megszüntetés elkerülhető, ha az adós, adóstárs részletfizetést vagy fizetési halasztást kér.

Ha az adós, adóstárs az összegre fizetési kedvezmény (részlet, halasztás, mérséklés) iránti kérelmet terjeszt elő, azt úgy kell megtennie, hogy a kérelem a 90 napos késedelmi időben elbírálható legyen.

A kérelem elbírálása során a NAV vizsgálja az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók havi jövedelmének és kiadásainak összegét, vagyoni helyzetét is.

4. További tudnivalók a természetes személyek adósságrendezési eljárásával kapcsolatban

Az eljárásban az **adózó számos könnyítésben részesülhet** adófizetési kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatban is:

Ha az adósságrendezési eljárás során az adós értékesíti a vagyontárgyait, akkor nem kell jövedelmet megállapítani

- az ingó vagyontárgyak átruházásából,
- az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából szerzett bevétel után,

ha azt teljes egészében tartozásai megfizetésére fordítja.

Abban az esetben, ha a bevételt a magánszemély csak részben fordítja tartozásai megfizetésére, akkor a tartozások megfizetésére fordított bevétel és a teljes bevétel különbözete alapján meghatározható jövedelemrészt kell megállapítani.

Emellett az adósságrendezési eljárásban adómentes bevételnek számít:

- az az elengedett követelés, amelyről az adós, adóstárs a bíróságon kívüli adósságrendezés vagy a bírósági adósságrendezési eljárás során köt megállapodást egyezségkötés, valamint az egyezség módosítása során,
- az a követelés, amelyet az adósnak a bírósági adósságrendezési eljárásban az adósságtörlesztési határozat, az adósságtörlesztési határozat módosítása, valamint a mentesítő határozat alapján nem kell megfizetnie,
- az a támogatás vagy adomány, amelyet az adós a hitelezőkkel kötött megállapodásban, egyezségben, a bíróság által hozott adósságtörlesztési határozatban a számára meghatározott adósságrendezési kötelezettség teljesítése érdekében települési önkormányzattól, munkáltatótól, közhasznú szervezettől vagy egyházi jogi személytől kapott. A támogatás vagy adomány egy naptári évben, egy adományozótól juttatott összege havi átlagban nem érheti el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének másfélszeresét.³

Ha a magánszemély vagyonszerző bíróságon kívüli vagy bírósági adósságrendezést kezdeményezett és az eljárások időszaka alatt olyan lakóház építésére alkalmas telektulajdont értékesít, amelyet öröklés vagy visszterhes vagyónátruházás során szerzett, és amellyel kapcsolatban a beépítés vállalása miatt az illeték megfizetését felfüggesztették, **mentesül az eredeti esedékességtől számított késedelmi pótlék megfizetése alól.**

Továbbá – ha a telektulajdont megszerző vevő nyilatkozik arról, hogy a megszerzett telek után a mentességet igénybe kívánja venni vagy a telektulajdont megszerzőnek a telekre elővásárlási joga van – **az említett eljárások alá vont magánszemélynek a felfüggesztett illetéket sem kell megfizetniük.**

³ A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény adósságrendezési eljárással kapcsolatos rendelkezései alapján.

Összeghatártól függetlenül **mentes az ajándékozási illeték alól**

- a természetes személyek bíróságon kívüli vagy bírósági adósságrendezési eljárásában a hitelezők által adós javára elengedett követelés, továbbá
- az adósságtörlesztési határozatban és a mentesítési határozatban az az összeg, amit nem kell az adósnak a hitelezők számára megfizetnie.⁴

Magánszemély vagy egyéni vállalkozó esetében **fizetési könnyítés engedélyezhető adósságrendezési eljárásban** akkor is, **ha fizetési nehézség az adózónak felrőható** vagy annak elkerölése érdekében nem tett meg minden tőle telhetőt.

Az eljárásban további fizetési könnyítés engedélyezhető:

- a magánszemélyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra,
- a beszedett helyi adóra,
- a kifizető által a magánszemélytől levont járulékokra is.

Emellett, ha az adóhatóság a fizetési könnyítést az adósságrendezési eljárás miatt engedélyezte, a pótlékok kiszabása is mellőzhető.⁵

A természetes személyek adósságrendezési eljárásában 30 000 forint illetéket kell fizetni:

- a bírósági adósságrendezési eljárás kezdeményezésének illetékeként. Ez magában foglalja az egyezségkötési eljárás és a mentesítési eljárás illetékét is,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az adós vagy a hitelező által az eljárás megszüntetése iránti kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában a mentesítő határozat hatályon kívül helyezése iránti kérelem illetékeként,
- bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás hatálya megszűnésének megállapítására irányuló kérelem, valamint a bírósági adósságrendezési egyezség hatálya megszűnésének megállapítására irányuló kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az ügy érdemében hozott végzés elleni fellebbezés illetékeként,
- természetes személyek adósságrendezési eljárásaiban hozott végzés elleni felülvizsgálat, illetve perújítás illetékeként.

⁴ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény adósságrendezési eljárással kapcsolatos rendelkezései alapján.

⁵ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény adósságrendezéssel kapcsolatos rendelkezései alapján.

15 000 forint illetéket kell fizetni:

- bírósági adósságrendezési eljárásban az egyezségmódosítás, valamint az adósságtörlesztési határozat módosítása kezdeményezésének illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásban az adós örököse (örökösei) jogutódként történő bevonása iránti kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásban benyújtott kifogás illetékeként.

10 000 forint az illeték:

- az adósságrendezési nyilvántartásba történő bejegyzések törlésére irányuló kérelem illetékeként.⁶

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁶ Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény.